

CONVIVÈNCIA I SOLIDARITAT INTERGENERACIONAL

- **Vicente Traver. Professor Titular Universitat Politècnica de València. Director del grup Itaca-Sabien “Innovacions Tecnològiques per la Salut i el Benestar”. Projecte Europeu Healthy Loneliness.**

Hi ha punts claus a l'hora de pensar des de l'àmbit acadèmic qualsevol intervenció en majors que recullen d'una banda la necessitat d'aplicar les noves tecnologies amb sentit i adaptades a les necessitats i, d'altra banda, la feminització de la vellesa (major a mesura que avança l'edat) i la feminització de la participació de les persones majors en activitats grupals. Per últim, també cal tindre en compte la heterogeneïtat dels perfils, és a dir, que l'envelliment és desigual en funció de variables com els hàbits de vida, els ingressos, les relacions interpersonals, l'entorn urbà o rural, el nivell socioeducatiu o les polítiques socials a què es té accés.

A banda, d'aquestes consideracions s'ha volgut transmetre uns missatges sintètics:

1. La importància de la co-creació. Es tracta de posar al servei de les persones les investigacions acadèmiques i avanços tecnològics, adaptar-les per a fer-les realment útils i no dissenyar i investigar obviant les necessitats reals. En aquest sentit, per exemple, s'ha dissenyat el [Projecte Dial](#) (un assistent virtual de veu per a la prevenció de la soledat en majors). Aquest assistent està dissenyant-se desenvolupant els skills que les persones majors que l'han provat creuen que els són més funcionals.

2. Importància del ecosistema i coordinació. Necessitat d'enfortir i consolidar la coordinació entre tots els agents socials implicats en l'abordatge de la soledat no desitjada o en l'envelliment actiu. En el Projecte Europeu [Healthy Loneliness](#), dut a terme paral·lelament a Paris, València i Coïmbra això s'ha fet tenint en compte els actius previs de cada entorn concret, perquè les intervencions també han d'adaptar-se als entorns per un disseny que no siga prefabricat. Els resultats d'aquest projecte han permès produir un material formatiu que estarà pròximament disponible.

3. Compte amb la gàbia dorada. Posar tota la tecnologia a disposició de l'autonomia dins del domicili no pot ser mai substitutiu de les relacions socials, que són necessàries per al benestar.

4. Importància de la formació a tots els nivells. La formació, per exemple, en competències digitals és necessària no només per a les persones majors sinó també per a totes les persones que treballen en serveis públics des de l'àmbit polític o tècnic.

5. Inversió en l'últim km i adopció de la innovació. S'estan duent a terme multitud de treballs però una de les parts més importants que és la devolució dels resultats i la seua difusió és de les més febles alhora que necessària.

- **Alexis Ruiz Valdivia. Membre de la Cooperativa d'habitatge senior Resistir i membre de la coordinadora valenciana d'habitatge senior i intergeneracional Cohabitem.**

La transformació del model de cures també ha de tindre en compte els models de convivència. A partir de l'exemple de la [Cooperativa Resistir](#) coneixem els objectius d'una cooperativa d'habitatge senior: previndre la soledat no desitjada, fer-se responsables de l'autocura des d'una perspectiva comunitària i acompanyades d'un grup d'iguals. En definitiva, autogestionar les necessitats de convivència en el procés d'envelliment i fer-ho decidint sobre com cobrir eixes necessitats.

El que en principi estava pensat per a ser un grup format per persones exclusivament majors de 55 anys finalment s'ha obert a persones de menor edat, de forma que té cabuda una convivència intergeneracional. De fet, Resisitim forma part de la [xarxa d'habitatges col·laboratius Cohabitem](#), la qual té un caràcter intergeneracional.

Els trets diferencials d'aquest tipus d'habitatge és el caràcter cooperatiu per a fer front a la quotidianitat i presa de decisions sobre la convivència i les qüestions domèstiques. Tot i que segueixen comptant amb les seues habitacions i espais propis individuals, el tipus de construccions també estan pensats per a obrir espais de convivència comunitària on poder donar una centralitat important a la vida en comú als menjadors o sales de lectura entre d'altres. A més, també busca ser un espai obert al medi, un espai obert a la comunitat del seu barri o poble.

Des de Cohabitem s'ha aconseguit situar la qüestió de l'habitatge col·laboratiu al debat polític, amb un projecte de Llei. Una llei que permeta facilitar moltes de les traves burocràtiques o de finançament a que un projecte d'estes característiques ha de fer front.

- **Alba Galvañ. Tècnica de l'Àrea de Benestar Social, Sanitat i Salut Pública de l'Ajuntament de Paiporta. Coordinadora de la xarxa comunitària "Mesa contra la soledat".**

En el cas de Paiporta, es tracta d'una xarxa públic-comunitària que està conformada per diversos agents com el centre de salut, el Consell de salut o una [Mesa comunitària constituïda expressament per a fer front a la soledat no desitjada](#) per part d'entitats i teixit associatiu del poble. Com s'ha repetit en la jornada, aquest tipus d'aliances entre les administracions i la societat civil són imprescindibles per projectes comunitaris de cohesió social.

L'objectiu últim d'aquesta xarxa és el de reprendre una vida comunitària que permeti posar en contacte aquelles persones majors que no gaudeixen de la companyia desitjada per a la seua participació en la vida social. I aquesta qüestió s'ha convertit per a la xarxa en una qüestió política i no individual perquè la soledat no desitjada no és un problema personal sinó un problema social que té a veure amb la manca d'oportunitats i predisposició per a l'activitat comunitària. En relació amb aquesta ruptura, cal incidir en la sensibilització per a fer front al estigma de la soledat: un estigma que mantenen les persones que pateixen el problema i també les famílies d'estes persones. L'estigma resulta d'aquesta manera un impediment per a la detecció i per a la participació de les persones afectades.

En les primeres fases, també és clau recopilar i difondre qualsevol tipus d'activitat comunitària dins del municipi. Caldrà comptar també amb protocols clars de derivació, per a identificar on podem trobar a les persones en situació de soledat i com acompanyar-los en el procés de participació. En este cas, són decisives les figures dels "nexes veïnals" que són eixes persones que s'han format i sensibilitzat per a poder detectar a soledat al seu voltant i oferir la possibilitat d'acompanyament a les persones que el necessiten. Els acompanyaments són diversos i adaptats a les necessitats de les persones: individuals, grupals o comunitaris.

La participació activa és l'objectiu últim i, per tant, es promou des d'aquesta clau positiva; per tal d'evitar l'estigma sobre la soledat no desitjada i l'enfocament en la carència. Com a reptes per al futur, serà necessari una perspectiva de gènere per a aconseguir la participació dels homes majors que sistemàticament són una minoria o directament no participen de les activitats. També, el problema de la soledat es fa extensiu a altres col·lectius que el pateixen greument com la població migrant o el jovent i, per tant, les intervencions s'han d'adaptar a una perspectiva intergeneracional i intercultural.